

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

13. března 2014*

„Prostor svobody, bezpečnosti a práva — Soudní příslušnost v občanských a obchodních věcech —
Nařízení (ES) č. 44/2001 — Zvláštní příslušnost — Článek 5, body 1 a 3 — Žaloba na určení
občanskoprávní odpovědnosti — Smluvní nebo deliktní povaha“

Ve věci C-548/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná
rozhodnutím Landgericht Krefeld (Německo) ze dne 27. září 2012, došlým Soudnímu dvoru dne
30. listopadu 2012, v řízení

Marc Brogasser

proti

Fabrication de Montres Normandes EURL,

Karsten Fräßdorf,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení J. L. da Cruz Vilaça, předseda senátu, J.-C. Bonichot (zpravodaj), a A. Arabadžev, soudci,

generální advokát: N. Jääskinen,

vedoucí soudní kanceláře: A. Impellizzeri, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. listopadu 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za M. Brogassera, Rechtsanwalt, jenž se zastupuje sám,
- za Fabrication de Montres Normandes EURL a K. Fräßdorfa A. Mansourim, Rechtsanwalt,
- za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem a S. Nunes de Almeida, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi W. Bogensbergerem a A.-M. Rouchaud-Joët, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez
stanoviska,

* Jednací jazyk: němčina.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 bodu 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi M. Brogsitterem, s bydlištěm v Kempen (Německo), a Fabrication de Montres Normandes EURL (dále jen „Fabrication de Montres Normandes“), společností se sídlem v Brionne (Francie), a K. Fräbldorfem, s bydlištěm v Neuchâtel (Švýcarsko), jehož předmětem jsou žaloby podané M. Brogsitterem za různými účely z důvodu škod, které údajně utrpěl v důsledku nedovoleného jednání považovaného za nekalosoutěžní jednání.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 1 odst. 1 nařízení č. 44/2001 stanoví:
„Toto nařízení se vztahuje na občanské a obchodní věci bez ohledu na povahu soudu. Nevztahuje se zejména na věci daňové, celní a správní.“
 - 4 Článek 2 odst. 1 nařízení č. 44/2001 stanoví:
„Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště na území některého členského státu, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“
 - 5 Článek 5 nařízení č. 44/2001 stanoví:
„Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována,
 1. a) pokud předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy, u soudu místa, kde závazek, o němž se jedná, byl nebo měl být splněn;
 - b) pro účely tohoto ustanovení a pokud nebylo dohodnuto jinak, je místem plnění zmíněného závazku:
 - v případě prodeje zboží místo na území členského státu, kam podle smlouvy zboží bylo nebo mělo být dodáno,
 - v případě poskytování služeb místo na území členského státu, kde služby podle smlouvy byly nebo měly být poskytnuty,
 - c) nepoužije-li se písmeno b), použije se písmeno a);
- [...]
3. ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události;

[...]

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 6 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že M. Brogsitter obchoduje s luxusními hodinkami. V roce 2005 podepsal smlouvu s výrobcem hodinek K. Fräβdorfem, v té době s bydlištěm ve Francii, na základě které se uvedený výrobce zavázal vyvinout hodinové strojky pro luxusní hodinky, které měly být sériově uvedeny na trh, na účet M. Brogsittera. Karsten Fräβdorf vykonával činnost v rámci společnosti Fabrication de Montres Normandes, ve které byl jediným akcionářem a zároveň ředitelem. Od roku 2010 má K. Fräβdorf bydliště ve Švýcarsku.
- 7 Marc Brogsitter měl nést veškeré finanční náklady na vývoj dvou hodinových strojků, jež byly předmětem této smlouvy.
- 8 Kromě práce na těchto dvou hodinových strojcích vytvářeli K. Fräβdorf a společnost Fabrication de Montres Normandes ve stejné době jiné hodinové strojky, jakož i pouzdra a číselníky, které měly být předvedeny na jejich účet na světovém veletrhu hodinek v Basileji (Švýcarsko) v měsících dubnu a květnu 2009. Hodlali je uvádět na trh pod svým jménem a na svůj účet prostřednictvím reklamy těchto výrobků na internetových stránkách v němčině a francouzštině.
- 9 Marc Brogsitter tvrdí, že těmito posledně uvedenými činnostmi porušili žalovaní své smluvní povinnosti. Podle jeho názoru se K. Fräβdorf a společnost Fabrication de Montres Normandes zavázali pracovat výhradně pro něho, a nemohli tedy vyvíjet pod svým jménem a na svůj účet hodinové strojky, ani na nich pracovat, a to bez ohledu na to, zda byly tyto strojky totožné se strojky, jež byly předmětem smlouvy, či nikoli.
- 10 Marc Brogsitter se domáhá ukončení sporných činností, jakož i poskytnutí náhrady škody z titulu deliktů odpovědnosti svých smluvních partnerů na základě, v rámci německé právní úpravy, zákona proti nekalé hospodářské soutěži (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) a § 823 odst. 2 občanského zákoníku (Bürgerliches Gesetzbuch), když tvrdí, že žalovaní svým nedovoleným jednáním porušili obchodní tajemství, rozvrátili jeho podnik a dopustili se podvodu a zpronevěry.
- 11 Žalovaní se domáhali zamítnutí žaloby. Podali rovněž vzájemnou žalobu, v rámci které argumentovali tím, že sporné hodinové strojky mají v každém případě konstrukci odlišnou od té, která byla předmětem smlouvy, a nevztahuje se na ně výhradní právo. Žalovaní také vznesli námitku nepřislušnosti vycházející z toho, že podle čl. 5 bodu 1 nařízení č. 44/2001 jsou pro projednání všech návrhů M. Brogsittera místně příslušné pouze francouzské soudy, jelikož jak místo poskytnutí služby, jež byla předmětem sporné smlouvy, tak místo, kde došlo ke vzniku údajné škody, se nachází ve Francii.
- 12 Společnost Fabrication de Montres Normandes vstoupila v průběhu řízení do likvidace. Likvidátor, jenž byl jmenován ve Francii, povolil právním zástupcům žalovaných, aby pokračovali v řízení.
- 13 Z předkládacího rozhodnutí rovněž vyplývá, že Oberlandesgericht Düsseldorf (vrchní zemský soud v Düsseldorfu) v rozsudku ze dne 5. října 2011 již rozhodl o odvolání proti prvnímu rozsudku Landgericht Krefeld, který se prohlásil za místně nepřislušného. Oberlandesgericht Düsseldorf měl za to, že soud prvního stupně je na základě čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 mezinárodně příslušný ve sporu, který mu byl předložen, pouze pro projednání návrhů z občanskoprávní odpovědnosti deliktů povahy podaných M. Brogsitterem. Další návrhy naopak podle jeho názoru patří mezi případy, kdy „předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 tohoto nařízení, a měly by být projednány francouzským soudem.

- 14 Landgericht Krefeld si nicméně klade otázku, zda s ohledem na okolnosti projednávaného případu, a zejména existenci smlouvy mezi stranami sporu, by žaloby na určení odpovědnosti, které mu byly předloženy, neměly být rovněž považovány za žaloby patřící mezi případy, kdy „předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 nařízení č. 44/2001, a být projednány spíše francouzským soudem.
- 15 Za těchto okolností se Landgericht Krefeld rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Má být čl. 5 bod 1 nařízení [č. 44/2001] vykládán v tom smyslu, že žalobce, který tvrdí, že byl poškozen [nekalosoutěžním] jednáním svého smluvního partnera usazeného v jiném členském státě, které je nutno podle německého práva považovat za deliktní, uplatňuje proti tomuto partnerovi rovněž nároky ze smlouvy, a to i tehdy, když se ve své žalobě opírá o právní základ vycházející z deliktní občanskoprávní odpovědnosti?“

K předběžné otázce

- 16 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda žaloby na určení občanskoprávní odpovědnosti, jako jsou žaloby, o něž se jedná ve věci v původním řízení, kterou je nutno podle vnitrostátního práva považovat za deliktní, musí být s ohledem na smlouvu mezi účastníky původního řízení nicméně považovány za žaloby patřící mezi případy, kdy „předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001.
- 17 Úvodem je třeba zamítnout jako neopodstatněnou námitku nepřipustnosti vznesenou M. Brogsitterem, podle které je tato otázka irelevantní, jelikož předkládající soud by měl být v každém případě považován za místně příslušný podle čl. 5 bodu 1 písm. b) nařízení č. 44/2001, který se vztahuje na smlouvy o prodeji zboží, nebo podle čl. 5 bodu 3 tohoto nařízení. Taková argumentace se totiž omezuje na výklad, který má být dán ustanovením unijního práva dotčeným ve věci v původním řízení, a tudíž není důvodem pro nepřipustnost otázky položené v rámci řízení o předběžné otázce.
- 18 Je třeba rovněž připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že pojem „předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 a pojem „ve věcech týkajících se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti“ ve smyslu čl. 5 bodu 3 tohoto nařízení musí být vykládány autonomně, a to především s přihlédnutím k systematické a cílům tohoto nařízení, aby bylo zajištěno jeho jednotné uplatňování ve všech členských státech (zejména viz rozsudek ze dne 18. července 2013, ÖFAB, C-147/12, bod 27). Nemohou být proto chápány jako odkaz na kvalifikaci právního vztahu projednávaného před vnitrostátním soudem v příslušném vnitrostátním právu.
- 19 Dále, jelikož nařízení č. 44/2001 ve vztazích mezi členskými státy nahradilo Úmluvu ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění následujících úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (dále jen „Bruselská úmluva“), platí výklad ustanovení Bruselské úmluvy podaný Soudním dvorem rovněž pro ustanovení tohoto nařízení, pokud lze ustanovení těchto nástrojů kvalifikovat jako rovnocenná (výše uvedený rozsudek ÖFAB, bod 28). Tak je tomu u čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 ve vztahu k čl. 5 bodu 1 Bruselské úmluvy a u čl. 5 bodu 3 tohoto nařízení ve vztahu k čl. 5 bodu 3 této úmluvy (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek, ÖFAB, bod 29).
- 20 V tomto ohledu z ustálené judikatury vyplývá, že „[věci týkající] se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti“ ve smyslu čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001 zahrnují všechny návrhy, které usilují o určení odpovědnosti žalovaného a které nesouvisí se „[smlouvou nebo nároky ze smlouvy]“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) tohoto nařízení (v tomto smyslu zejména viz rozsudek ze dne 27. září 1988, Kalfelis, 189/87, Recueil, s. 5565 bod 17).

- 21 Za účelem určení povahy návrhů na určení občanskoprávní odpovědnosti podaných k předkládajícímu soudu je proto důležité nejprve ověřit, zda bez ohledu na svou kvalifikaci ve vnitrostátním právu mají smluvní povahu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. října 2002, Henkel, C-167/00, Recueil, s. I-8111, bod 37).
- 22 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že účastníci původního řízení jsou vázáni smlouvou.
- 23 Avšak pouhá skutečnost, že jedna ze smluvních stran podá žalobu na určení občanskoprávní odpovědnosti proti druhé smluvní straně, nestačí k závěru, že tato žaloba patří mezi případy, kdy „předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001.
- 24 Je tomu tak pouze, pokud lze vytýkané jednání považovat za porušení smluvních povinností, jež mohou být určeny s přihlédnutím k předmětu smlouvy.
- 25 Tak tomu bude *a priori* v případě, kdy se smlouva mezi žalovaným a žalobcem jeví jako nezbytná k prokázání dovolené či naopak nedovolené povahy jednání vytýkaného první osobě osobou druhou.
- 26 Předkládajícímu soudu tedy přísluší ověřit, zda je předmětem žalob podaných žalobcem v původním řízení návrh na náhradu škody, za jejíž příčinu lze rozumně považovat porušení práv a povinností ze smlouvy mezi účastníky původního řízení, kteroužto by bylo nutné vzít v úvahu při rozhodování o žalobě.
- 27 Je-li tomu tak, souvisí tyto žaloby se „[smlouvou nebo nároky ze smlouvy]“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001. V opačném případě musí být považovány za žaloby spadající do oblasti „[deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti]“ ve smyslu čl. 5 bodu 3 nařízení č. 44/2001.
- 28 Je třeba rovněž uvést, že v prvním případě se místní příslušnost v oblasti smluv nebo nároků ze smluv určí v souladu s hraničními určovateli vymezenými v čl. 5 bodu 1 písm. b) nařízení č. 44/2001, je-li smlouva dotčená ve věci v původním řízení smlouvou o prodeji zboží nebo poskytnutí služeb ve smyslu tohoto ustanovení. Jak stanoví čl. 5 bod 1 písm. c) nařízení č. 44/2001, pouze když smlouva nespadá ani do jedné z těchto dvou kategorií, je třeba určit soudní příslušnost v souladu s hraničními určovateli stanoveným v čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 23. dubna 2009, Falco Privatstiftung a Rabitsch, C-533/07, Sb. rozh. s. I-3327, bod 40, jakož i ze dne 19. prosince 2013, Corman-Collins SA, C-9/12, bod 42).
- 29 Na položenou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že žaloby na určení občanskoprávní odpovědnosti, jako jsou žaloby, o něž se jedná ve věci v původním řízení, kterou je nutno podle vnitrostátního práva považovat za deliktní, musí být nicméně považovány za žaloby patřící mezi případy, kdy „předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení č. 44/2001, pokud lze vytýkané jednání považovat za porušení smluvních povinností, jež mohou být určeny podle předmětu smlouvy.

K nákladům řízení

- 30 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Žaloby na určení občanskoprávní odpovědnosti, jako jsou žaloby, o něž se jedná ve věci v původním řízení, kterou je nutno podle vnitrostátního práva považovat za deliktní, musí být nicméně považovány za žaloby patřící mezi případy, kdy „předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy“ ve smyslu čl. 5 bodu 1 písm. a) nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, pokud lze vytýkané jednání považovat za porušení smluvních povinností, jež mohou být určeny s přihlédnutím k předmětu smlouvy.

Podpisy.